

Primera enquesta de CLARISME

56 votants sobre una qüestió literària, per bé que entre els lectors d'un periòdic de literatura i art de joventut, és una votació reeixida, perquè solament hi solen prendre part els qui senten inclinacions actives per la literatura. Estem, doncs, satisfets del resultat de la votació, vist que CLARISME tot just comença, i que el nostre poble, sobretot el nostre jovent, no ha estat, per ara i tant, educat brillantment, ni de molt, quant a literatura, disciplina tan lligada amb l'idioma propi, negligit, quan no menyspreat, en el centres docents.

12 votants s'han desviat de l'objectiu de l'enquesta; l'han presa en sentit lèxic o gramatical, i han argüït si l'un o l'altre mot figurava o no en el Diccionari. Aquests no entren, doncs, en concurs. Diguem, però, tot passant, que el nom CLARISME és, per al nostre cas, com «taquilla»: castellanisme, aquest, que permet els derivats «taquillatge», «taquiller», etc., mentre que el gallicisme «guixeta», ultra coincidir amb el diminutiu de «guixa», fària «guixeter», «guixetatge», etc., mots que evocuen significats ben altres. CLARISME, però, és comprensible internacionalment. Adhuc en alemany fària KLARISMUS. El radical català CLAR, tan ric i fort de sentit per la dita ben nostra de CLAR I CATALA, és d'allò més universal. I, per a nosaltres, si tot, com més català, més clar és, clarisme s'identifica amb catalanisme. La màxima claredat, per als catalans, és la màxima catalanitat. Per això havem d'ésser «claristes»: partidaris i amics de clartats, anhelosos i actius propugnadors de claredat, de la nostra claredat, de la catalana claredat, que ha d'ésser vigorosa, clara i neta catalanitat.

De la resta—44 votants—, 21 han preferit CLARISME, i, 23, ESCLAT. Tampoc tots no han fet la tria per raons ben pures, ben pròpies. Algun ha pensat si, per a d'altres, per a la majoria, per al públic, resultaria més clar o més fàcil el nom ESCLAT que no pas CLARISME. Podem dir que, els qui han votat segons el propi temperament per l'una o per l'altra de les dues denominacions, són tants a tants. I això demostra un bell equilibri de temperament col·lectiu.

Els regnats efímers

No fa molt temps, a París, una artista que tot just comptava disset anys, es suïcidava. I d'altres, ací i allà, l'han imitada. Totes eren boniques i fruien del més gran dels béns: la joventut. Hom les creia felices i eren envejades; però vet ací que un dia són trobades a casa seva pàlides, amb la sina travessada per una bala.

Amb freqüència es dona el cas que una «estrella» de primera o segona magnitud visita un taller de modistes. Tot seguit una remor d'admiració s'eleva entorn de la jove beutat. Quina emoció!

—Ella era com nosaltres—exclamen—i després dels principis difícils, de misèria gairebé, li ha pervingut una vida brillant i triomfal.

Si ho sabien, pobres donzelles! Quants de compromisos i sacrificis a través d'aquesta lluita pels diners i per la glòria! I si no hi havia res més que això! Després d'haver satisfet llurs ambicions i gaudit tots els plaers, ve la sacietat, el cansament, l'enuig, com una justa revenja de la prudència i de la dignitat contra la immoralitat de la malversació de diners per fins poc confessables i la dissipació dels costums. La vida ja no ofereix cap novetat per a elles, i un dia llegiren en el diari que han volgut veure què succeïa més enllà d'aquesta vida.

Cert és que el viure, avui com sempre, requereix una sèrie de sacrificis: els enuigs del marit, els infants, la cuina, les dificultats econòmiques... però cal dir també que moltes dones troben, en aquesta existència senzilla i laboriosa, una mena de quietud i, de vegades, d'alegria, puix que la llar no està pas exempta d'aquestes qualitats, enmig de les tribulacions quotidianes. Les càrregues d'aquesta vida «normal» ens semblen més acceptables perquè són fetes a la mesura humana i hi estem preparats per un llarg atavisme, mentre que aquelles de la celebritat...

CLARISME és denominació d'estil vertical, d'estil en profunditat.

ESCLAT ho és d'estil horitzontal, d'estil de narració.

CLARISME té més caràcter doctrinal o especulatiu.

ESCLAT té més caràcter literari, descriptiu, artístic.

CLARISME és més cerebral.

ESCLAT és més cordial.

L'estil, que retrata el temperament, no és millor ni pitjor perquè sigui més o menys vertical o més o menys horitzontal, comprenent-hi totes les infinites inclinacions dimensionals intermèdies. Dintre de tota inclinació, dintre de cada temperament, l'estil pot ésser puríssim, perfecte, o bé groller, esqueixat. Hi ha grolleries de tots els estils; hi ha finors de totes les inclinacions.

Algunes raons d'elecció a favor de l'una o l'altra denominació, que han exposat alguns votants:

A favor de CLARISME:

«Perquè sóc clar i català»—un votant de 27 anys, que llegeix preferentment obres de mecànica i aviació.

«Perquè és parent de claredat»—un votant de 22 anys, que prefereix llibres professionals.

«Perquè l'esclat dura poc»—un votant de 22 anys, amant de totes les manifestacions nobles de l'esperit i de la cultura.

A favor d'ESCLAT:

«Perquè és un mot més gentil»—un votant de 21 anys—un votant de 21 anys, que prefereix llibres literaris, poètics.

Gairebé tots els participants en aquesta enquesta, segons les raons i inclinacions manifestades per ells, queden representats pels votants citats. A favor de CLARISME els de més edat i de temperament positivista. A favor d'ESCLAT els més joves o de temperament d'artista.

Pròximament reprendrem aquestes exploracions psicològiques, mitjançant noves enquestes d'aquesta mena.

CLARISME, aquest periòdic, vol ésser no solament d'esplai artístic, sinó també d'interès científic, a base de col·laboració dels lectors.

No cal pas descoratjar les sòlides vocacions. Solament s'han de fer caure les falses, i tenir en compte que la gran vida no és precisament la bona vida, i que la glòria també té les seves exigències. Els elegits no donen un pas que no exciti la curiositat pública, els manítics els roben els objectes personals, i els aparells fotogràfics els són com una mena de suplici.

A Nord-Amèrica sobretot, la tirania públi-

A Terrassa - Un exemple

Raons estranyes i excuses vergonyants: «Aunque en reunión del Pleno de 5 de Diciembre último, se acordó la publicación del «Boletín» de la Cámara en catalán, como así se ha venido haciendo, el presente número y tal como se acordó en la misma reunión, se publica en castellano en deferencia y atención a las Excelentísimas Autoridades Superiores de España y demás organismos corporativos, Cámaras de la Propiedad, etc., por contener la Memoria anual y reglamentaria que deben elevar las Cámaras de la Propiedad al Excelentísimo señor Ministro del Ramo.

Extrañarà, no obstante, que la mayoría o casi la totalidad de anuncios se publiquen en catalán; pero tal, es debido a facilidades de la imprenta y para la mejor confección de los boletines del año.»

Què és això de demanar aquest perdó? És que les Autoritats superiors s'han d'ofendre de veure una publicació de Terrassa amb anuncis en català?

Altament, les Autoritats Superiors no rebran la «Memoria» de manera més directa i respectuosa que publicada en el Butlletí de la Cambra de la Propietat de Terrassa?

Quin gat amagat hi ha a la Cambra de la Propietat de Terrassa que li faci fer aqueixos paperots?

Cada festa

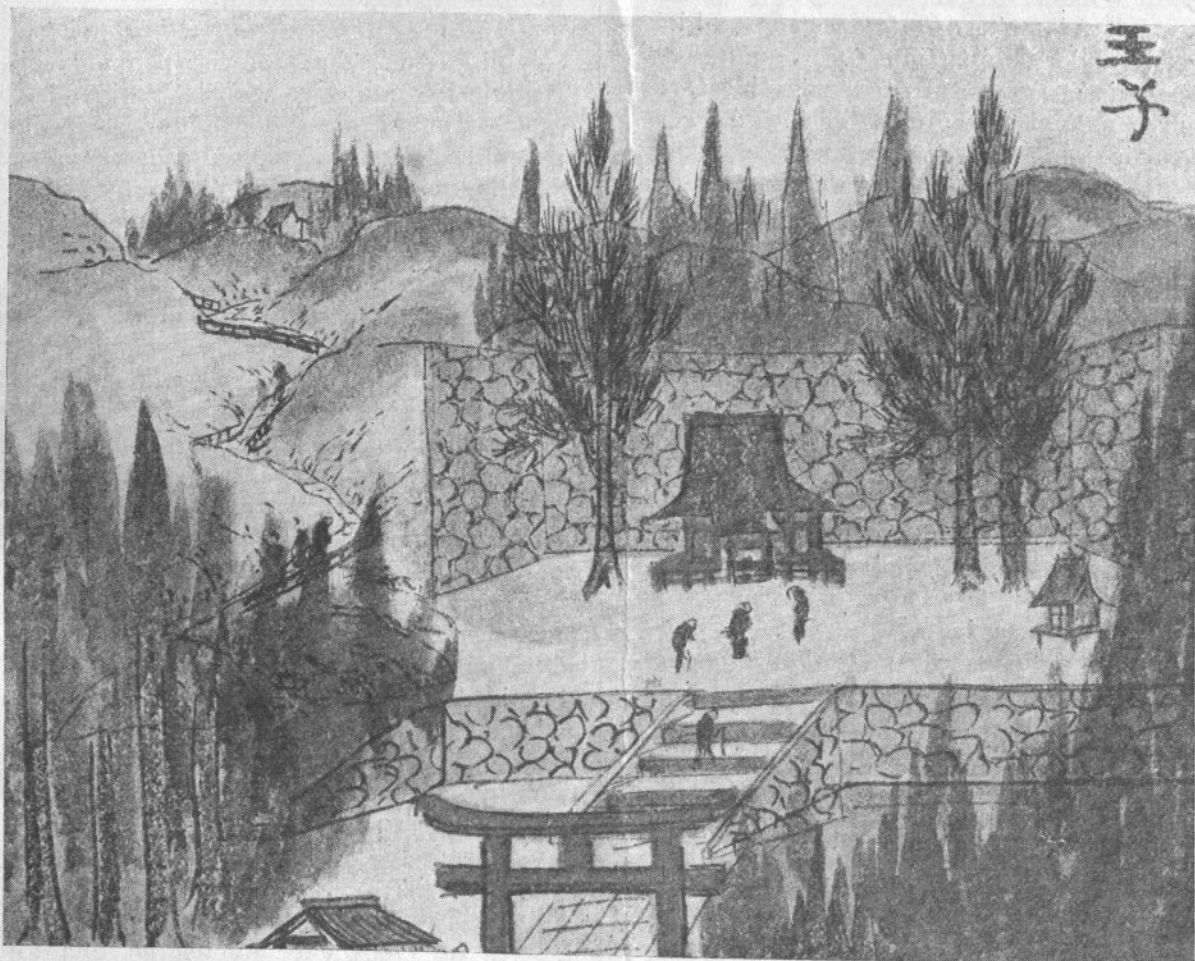
A Alcoy arriba cada dia una «Vanguàrdia» (qui la llegeix?), però els diumenges, que té més fulls i només val deu cèntims, com un dia de cada dia, el susdit poble en consum mil. Per què? Ara ho sabreu. Al poble hi ha una fàbrica de paper de fumar i, a la fàbrica, per a fabricar paper, li surt més a compte comprar mil «Vanguàrdies» ben pesants, amb el consegüent descompte, que no paper net i nou. Això, perquè els qui escriuen es facin il·lusions d'ésser llegendes, i perquè els «vanguar-distes» agafin fums.

ca és tal, que un Valentino en mor jove, un Xarlot n'esdevé neurastènic, un Lindberg té l'obsessió constant d'escapar-se de la gent...

Eviteu, donzelles, els afanyes desmesurats de notorietat, d'esdevenir alguna d'aquestes «miss» en voga o una figura de «music-hall» o de cinema, i busqueu-vos una felicitat modesta i discreta a la mesura del vostre cor.

Ramon Cabeza

Dibuix japonès

N.º 4

Un dels cent paisatges dibuixats per SIVA-KOKAN, 1738-1818. Aquest artista estudià a Europa.

Antifrivolitats

Segarra, mosca

A la primera de les conferències organitzades pels «Amics de la poesia», a càrrec de Josep Maria de Segarra, un grup de persones, al peu de l'escala de baixar al saló de conferències de la Catalònia, fan tertúlia tot esperant l'hora de començar a fer d'espectadors i escoltadors del príncep de la poesia a Catalunya.

Josep Palau, de «Mirador»; Mercè Plantada, cantatriu; Carles Sindreu, poeta novell, i alguns altres noms que no recordem, perquè no sabem.

Mercè Plantada, riallera i comunicativa, diu:

—No vaig encara a baix, perquè espero saludar En Segarra quan passarà; el caçaré al vol!

Una veu respon:—Quina mosca!

Qui pesca vots?

Un jove estantís, groc i sec, amb posats de Sant Lluís Gonçaga, truca a una porta d'un pis de no sabem quina barriada, amb raons per a convèncer els seus llogaters que votin la Lliga.

Truca.

Torna a trucar.

Res.

Truca més.

Sent un soroll de passes i la remoreta imperceptible de la reixeta que s'obre. Després res. La reixeta s'ha tancat. Ell, empès pel deure, l'amor i la suggestió que li han amuntegat al més profund del seu subconscient, torna a trucar, pacient com un màrtir al mig del circ.

Tornen els passos. Ara enèrgics, decidits, retrunyidors: s'obre la porta d'una revolada i surt una mà i un braç, proveïts d'una bandera roja.

—Aquests votaré!

El crit ha estat eixordador i el jove groc i estantís fuig, cames ajudeu-me, escales avall.

I el pobrissó pronoi, a hores d'ara, es pregunta:

—Com ho van endevinar, què volia?

Plurals castissos

Quan alguna cosa s'ho val ens plau de parlar-ne. I quan aquesta es refereix a llenguatge, encara més. Després d'haver d'escoltar els locutors de ràdio aferrats a dir disbarats lingüístics, ens ha estat grat de sentir la nova locutora de Ràdio Barcelona, emprar els plurals en **sts** i **ses**. Així els **discs** i els **pressuposts** i els **composts**, han arribat a l'orella de moltes persones. I nosaltres desitgem que no se'n moguin mentre no enraonin i que en enraonar surtin de l'orella per a tornar-s'hi a encauar, i així successivament.

Des de Bèlgica

De Bèlgica ens ve una nota en la qual ens pregunuen que diguem alguna cosa contra les «Corridas de toros»; i creiem que la millor manera de protestar-ne és dir que molts de nosaltres, molts «claristes», no hem anat a veure'n mai cap, perquè ens fa fàstic; i que defugim catalanitzar la frase per, així, no fer-la nostra. Tant de bo que els catalans haguessin fugit sempre d'aquest inhumà espectacle, que de no gaire bon lloc vingué.

Llegiu:

Entreviu amb S. JOAN ARBÓ.

LLETRES OBERTES a la pàgina de l'ANTI-BE.

EXPOSICIONS.

LLIBRES.

POESIA.

Jove artista, voleu fer un camí o una antifrivolitat, a base d'un dibuix, d'una caricatura? Molts claristes us ho agrairem.

INTERVIEWS

Parlant amb S. Joan Arbó

A casa nostra, Catalunya, ens trobem que, de la gent que escriu pel sol fet d'escriure, ja no se'n canta ni gall ni gallina. Intervius amb intel·lectuals i literats, gairebé no n'existeixen. Les capelletes fan que, el qui escriu, és com si en vida s'hagués llençat a un pou. I els uns als altres no poden concebre que ningú els en tregui: seria donar-los massa importància i relleu i no ho accepten, puix que cada colla es creu superior a la veïna, i, si per atzar a cap membre de la contrària se li acut de fer un intervui, els companys li ho treuen del cap.—No te'l concedirà—li diuen—és orgullós, és tíat, és això i és allò... no sap escriure...—I, com és lògic, l'intrèpid i abnegat desisteix tot seguit, i més si hom pensa que, aquells als quals hauria de fer les preguntes no les hi contestarien, temorencs d'alguna mala passada.

Nosaltres, que respectem i admirem la gent de lletres—pel sol fet d'ésser-ho—volem iniciar una sèrie d'intervius, no pas com voldríem, però si com podem. Els intervius haurien d'ésser el reflex ben aprofundit del temperament dels intervuiats; un estudi psicològic de llur personalitat; però això és difícil de bell antuvi i amb persones que només coneixes de nom i a les quals més aviat desplau que vagis a trobar. Però anirem a trobar-ne força, de tots colors i de totes bandes, sense distincions de cap mena, que, mentre estiguin a Catalunya i escriguin en català, tots tenen la nostra estima i, tant si ja anys que breguen amb la ploma com si tot just comencen, mentre s'ho valguin i mentre ens vulguin explicar alguna cosa.

I els preguem que ens l'expliquin perquè cal que els coneguim; que la gent s'interessi més per ells que ara no s'interessa. El nostre desig és que els noms dels escriptors siguin més coneguts, i si ho aconseguim una mica, n'estarem ben contents.

S. Joan Arbó

—S. Joan Arbó!

Quan el porter de l'Ateneu l'anuncia ja ens hem donat la mà.

—On podríem parlar?—diu en saber el que em mena a molestar-lo, tot esguardant un jove que seu i que impertinentment ens mira.

—Vingui!—Pugem escales amunt.

—Per CLARISME, ha dit?

—Sí.

Anem pujant.

A la fi un replà; un passadís, i una porta que dona entrada a un saló ple de butaques, de tauletes; damunt d'un entarimat, un piano de cua, tot enfundat, presideix la nostra conversa.

—Si no ens en treuen per venir a fer música...

Una mica pàlid, una mica ullerós, senzill i amb cara de bon xicot, em miro amb una certa sorpresa i un molt d'admiració, aquest noi que un bon dia vingué d'Amposta, de les seves «Terres de l'Ebre», empès a Barcelona per la seva follia constant de fugir del que el volta i la seva gran força de voluntat.

Començo a preguntar i parla, parla, amb aquell orgull fet de satisfacció que li fa dir: —M'he format sol... llegint només... no tinc estudis i he passat tota la vida al poble...

I anomena el poble, els seus pares, els germans, la mare—així que em veu, en comptes de venir a abraçar-me, fuig a plorar, s'amaga...—Jo imagino la mare enamorada del fill que va fugir-li dels braços, de la seva vora, ple de neguits i sofrenques, àvid de viure... I ell en parla, ara que tot és una mica lluny, com si el seu record li fos el més grat de tots els records.

I, en les paraules de Joan Arbó, reflex de les seves novel·les, hi ha aquell odi contra tot i tothom, contra d'ell mateix, contra el món tan petit, tan mesquí, tan ple d'odis i misèries; és una rebel·lió constant contra el que li sembla que l'endogalla, gasiu de llibertat i de vida, aquest xicot fet de passions.

Veient-lo i sentint-lo parlar, heu de preguntar-vos: Què hauria estat aquest noi si no hagués sentit el desig de clavar al paper totes les seves engúries i tots els seus odis? Potser un lladre... potser un criminal... Si no hagués encertat a trobar aquesta vàlvula per a

esbravar-se, ¿quin mal no hauria pogut fer aquest xicot? Si no hagués pogut llançar damunt del paper pacient tota la ràbia que duu amuntegada contra de la vida, no hauria estat temible Joan Arbó? Però pot abocar a les seves novel·les tot el fel que l'amarga i és aleshores quan el volten tots els cels, i totes les muntanyes, i totes les estrelles i la remor de l'Ebre, rúde i noble, li emplena de lluminositats els ulls i l'amara de bondat.

Per a començar pregunto:

—Quant de temps a Barcelona? N'esteu content?

—Tres anys. Hi havia vingut abans, però, a fer el servei i altra vegada cap al poble. Si n'estic content? És l'única cosa que no em cansa: la ciutat.—I pronuncia el mot fins i tot amb certa devoció, amb aquell apassionament dintre de la màxima senzillesa que no el deixa un instant.—Per a mi, que no he viatjat mai, la ciutat és un somni... m'agradaria viatjar... París, Amèrica... veure món, conèixer-ho tot... L'any que trauré el Creixells, cap a París!

—Jo crec sincerament que l'havíeu d'haver tret ja.

—És llaminer el premi. Però el que compta i pesa és fer una bona novel·la. L'obra resta sempre.

—Però les «Terres de l'Ebre» el mereixen més que no la premiada, i no ho dic jo això. N'hi ha prou amb rellegir les crítiques; i jo crec que l'autor, quan té consciència del que escriu, ja ho sap si val o no, oi?—Defuig la resposta que no equivaldria sinó a fer més concreta l'explicació anterior...

—I quan vau començar a escriure?—ara riu una mica.

—Ho duia en mi. Posi que així que vaig néixer... tota la vida... versets, contes... qui ho sap? Escriure, escriure i llegir: només autors bons. Intuïtívament he refusat els mediocres.

—Vau trobar gaire oposició per part dels vostres pares a seguir les vostres inclinacions? Suposo que teniu pares, oi?

—Sí, en tinc. Quant a oposició... per part de la mare, veritat? M'estima tant! i ensem li agrada veure que els diaris fan esment de mi... és un vol i dol... la tristesa de saber-me lluny i l'alegria de saber-me content, ara...—no ens deixa preguntar, enraona—ara estic més bé, he canviat molt, em sento més tranquil sense tantes angoixes, sense aquelles ràbies. La ciutat m'ha encomanat optimisme; tinc amics, puc escriure, per bé que també em cansen... m'agrada fer-conversa amb dones; és agradable... detesto la gent que tot s'ho pren a broma, i, de vegades, a les penyes només es juga a qui en farà més...

—Com escriviu les vostres novel·les?

—Oh, és difícil de fixar. «Terres de l'Ebre» durant anys; l'«Inútil combat» vaig escriure'l de pressa.

—Escriviu ara?

—Sí, tinc mitja novel·la escrita d'ambient rural, com les «Terres de l'Ebre», però força més optimista. He escrit aquesta meitat com arborat, després m'ha calgut reposar uns dies... Em calia, per canviar una mica... Si no, tot surt massa igual. Serà llarga i això que a mi m'agraden les novel·les curtes, però els personatges se m'enduen...

—Imaginats o reals?

—Meitat i meitat. A la meua terra hi ha tanta abundor de gent interessant que per poc que pous i trobes un grapat de vides a les mans... però el protagonista de l'«Inútil combat» sóc jo...—Ens sembla una paradoxa el fet que aquest xicot vingué a Barcelona animat a combatre amb un llibre sota del braç titulat l'«Inútil combat».—Ara que l'escriure cansa, costa, és una lluita per arribar al capdavant i més quan altres novel·les i altres personatges et bullen pel cap; és un martiri i aquestes idees noves t'entrebanquen la realització del que tens entre mans...

—Què en penseu dels escriptors catalans?

—Que no m'agraden. Com no m'agraden els anglesos, ni els francesos, ni els castellans; no s'adiuen amb el meu temperament. En canvi, els russos, amb Dostoïevski al davant, i els alemanys, per la seva força i puixança, no em cansaria de llegir-los.

—I què en penseu de les dones que escriuen?

—Que no m'agrada. Tot i que l'escriure és força femení; però jo, per la meua manera de pensar, no crec que la dona hagi de fer-ho. La dona em plau molt femenina: res de política, res que pugui desviar-la del que naturalment ha d'ésser. M'és desagradable aquesta igualtat que fica la dona a les Universitats i tota aquesta llibertat...

—I no us tempta el periodisme?

—Periodisme? En fujo. Xucla molt i, quan

POESIA

Cor jove

L'incert atzar em té d'un fil de l'aire a punt d'abalançar-me a l'aventura. Què passarà? L'anhel ja no s'atura i el risc proper ja no m'espanta gaire.

El cor em bull de pressentir el combat i vull eixir a una veloç carrera. Qui corre més: ma il·lusió lleugera o mon corser lleuger esperonat?

Travesso la muntanya. Sé que vibra, sota del sol que li enforteix la fibra, mon enemic que l'enemic pressent.

I jo, content de fortaleza, i lliure, ompló els pulmons, avariç de viure, i ja m'assajo combatent al vent.

Josep Virgili i Andorra

T'he vist, dins l'ombra d'una nit, perduda

T'he vist, dins l'ombra d'una nit, perduda, cercant amor per carrerons humits; tubs de «Neon», gemecs de gent vençuda, muntants del marc on neden tos vestits. Agra visió. T'he retrobat caiguda, mastegant llot, carn de bordells podrits. Dona de tots. Cabàs de gran cabuda per recollir deixalles d'orbs neguits. Amb ton somriure cru penjat als llavis, vas pasturant. Tant te fan rucs, com savis. Vas venent joia... i podrint ta sang. Quin fat nefast, camí avall t'emmena! Vés davallant! Fins on, «gentil» Elena? Vas refusar-me; doncs: glopeja fang.

Ventura Plana

Com Diògens

On ets formosa fada dels meus somnis? Jo et cerco, més no et trobo, per arreu; veig una tal puresa, en mos ensomnis, el meu esguard en ells, tan bella et veu, que em plauria, saber que ets encarnada a un cos, en la llar nostra terrenal. Per molt, però, que cerco, ma mirada no et veu entre cap ésser material. Vaig jo, cercant-te a tu per aquest món, com Diògenes, esmaperdut i errant; mes cap dels éssers amb què topo, són, la fada o goja bella que m'inspira, quan en somnis, perdut vaig divagant i mon esperit, embriac d'amor, sospira.

J. Oscar Boldú

escric un article qualsevol, em trobo que no puc escriure novel·la almenys durant quinze dies, i, per damunt de tot, les meves novel·les... i el teatre... tinc una obra a l'Ignasi.

—I el títol de la vostra novel·la nova?

—Encara no en té. En tinc uns quants però no m'he decidit per cap.

—Traureu l'Iglésies!—profetitzo. Riu.

—Si el trec, cap a París; però no sol.—Ara ric jo: una mica, només. S. Joan Arbó és una criatura carregada d'il·lusions.—Hi aniré amb la xicota que vulgui acompanyar-me.

—En qualitat de muller? Sou fadri?

—Sí; sóc fadri; però he desistit de casar-me; estic ben resolt. La meua dona, la qui accedis a ésser la meua dona, hauria de tenir alguna cosa de màrtir... em cansaria i es cansaria... és clar que les compensacions...; però el viatge a París l'he de fer amb una xicota ben lliure, prou lliure per a acompanyar-me sense matrimoni abans... però tinc por; sóc terriblement romàntic i m'esparvera que un bon dia pugui enamorar-me i a desgrat de totes les prevencions...—Mentre enraona, sense mirar-me, amb els ulls fets devers on creu veure ja aquesta xicota decidida a acompanyar-lo, penso que en comptes de doldre's, com ha fet abans, de l'excessiva llibertat de les dones, hauria de lloar-la. Altrament, podria ben dir adéu al seu somniat viatge—però una aventura... espero una aventura, una gran aventura que em deixi un grat record per sempre més... l'espero.

—Encara hi creieu?

—En què?

—En aventures...—Em mira, sorprès.

—Ja ho crec! Crec també, en una força superior que ens empeny i ens domina... hi ha tants misteris...

Camins

Cartells

Entre dos amics, en una estona de platxèria:

—Avui he vist ja uns lletreros que anuncien una pel·lícula en català; podem estar contents, que ja no ens falta tot a Catalunya...

—Sí, molt contents. Ara sols falta que tu, en lloc de dir lletreros, diguis cartells o rètols.

Una vegada eren dos...

L'home.—Hola Conrado!

El noi.—Senyor, si per cas Conrad!

L'home.—Conrad? Bé, home, bé... Véns a donar-me el bon dia, ho atino?

El noi.—Atino? No vol pas dir endevino o encerto? Doncs no ho endevina: vinc a cercar calderilla.

L'home.—Ja t'he atrapat, innocent! Xavalla és el mot català; no pas calderilla.

Converses de canvi de pis

—Ara em traslladaré a un quart pis d'una casa, aon...

—Faràs estalvi si dius on per aon. I més ben dit serà traslladaré, que com tu has parlat.

—Bé. Em traslladaré a una casa on no hi ha entresuelo; faré estalvi d'escales.

—Perdona, però entresol et serà més grat de pronunciar; i, d'altra banda, l'estalvi serà de graons de l'escala, perquè, aquesta, només és una, i els graons varien segons l'alçada d'aquella. I no t'ofenguis...

—No, noi. Reconec que saps algo més que yo.

—No t'ho creguis. És que procuro dir quelcom per algo, i jo per yo. Ací tens el secret.

Escolteu, minyons:

A tot el món civilitzat, existeix un relativament elegant objecte que serveix per a escriure, fer gargots i mil i dues coses més. Equivocadament—és clar—a casa nostra hom sol anomenar-lo pluma. Però cal dir-ne ploma.

Els mateixos que diuen malament ploma, us engeguen un mango i una plumilla, quan els feu dir de quantes parts consta generalment l'objecte esmentat. I bé. Ja els ho podeu dir, ja, si mai en sentiu cap d'aquests: la reunió d'un mànec i un tremp fan una ploma. Entesos?

Tot passejant

—Que si m'agraden les escarxofes? Mira: una vegada portava unes estenalles i unes estisores, i em vaig adonar d'unes escarxofes...

—Prou, noi, prou d'aquest coll. Per què no guarneixes la teua dissertació amb uns es-molls, i unes estovalles, també? Tindries gairebé tot un estil balear.

—Però, si tothom ho diu així!...

—Massa que ho sé! I tan poc que costa de dir: carxofes, tenalles, tisores, molls, tovalles...

—Doncs jo no hi crec.

—Déu castiga els qui pensen així... jo, que no em tinc per religiós, que no vaig a missa, no sé... temo Déu, tant, que no gosaria fer afirmacions ni negacions rotundes i categòriques...; en el fons potser sóc una mica estrany, em colpeix qualsevol cosa. De vegades, el fet de veure, en un cantó, un xicot jove demanant caritat em trasbalsa fins al punt de privar-me de qualsevol cosa que es pugui anomenar plaer... Tinc temporades que em sento bo, boníssim; d'altres, em sembla inútil tota la meua bondat i em gitaria contra tot; contra mi mateix, si podia...—Apareix l'heroi de l'«Inútil combat», apareix, com jo mai no sabré transcriure, l'esperit torturat d'aquest xicot al qual es deu un premi literari; perquè se'l mereix, perquè el somnia per a realitzar aquest viatge a París amb una bona companyia que li dugui el regust d'una gran aventura i el faci creure's heroi de debò.

Jo, jurat, ja l'hi hauria concedit: no a S. Joan Arbó, sinó a «Terres de l'Ebre», d'aquest xicot que es diu S. Joan Arbó.

Mercè Rodoreda

Pròximament començarem a publicar una col·lecció de nus japonesos.

Agència exclusiva per a la venda de CLARISME

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16

Telèfon 14186

ENTORN D'UN LLIBRE

"Meditacions sud-americanes"

de Keyserling

L'autor de «Nord-Amèrica llibertada», i fundador de l'Escola de Filosofia de Darmstadt, ha escrit un nou llibre. Aquesta afirmació tan senzilla, que en qualsevol país de formació literària més acusada que no pas el nostre, hauria promogut esclats de comentaris, tot just si ha estat subratllada a Catalunya.

Ni aquella premsa que pretén d'atribuir-se l'hegemonia intel·lectual i l'exclusivisme crític en les manifestacions artístiques de casa nostra, no ha donat el toc d'avís; amb una simple noteta, com a senzilla indicació de rebuda, ens hem hagut d'accontentar aquells que esperem amb un afany d'admiració ben justificada, la publicació de llibres d'aquest filòsof eminent, que és Keyserling.

«Meditacions sud-americanes», tot i el seu títol, no és ni una narració ni un comentari psicològic d'aquells països. Ell mateix, en el seu pròleg, exclusiu per a l'edició espanyola, compara les «Meditacions» amb les «Lettres persannes», de Montesquieu, que no foren, tampoc, una obra sobre Pèrsia. Les dotze «Meditacions» que integren el llibre, prenen pretext de petits aspectes de la idiosincràsia d'aquella gent de Sud-Amèrica; però tot li és tema i tot li és matèria primera, a aquest escrutador dels abissos tel·lúrics, per a plasmar pensaments de profunda filosofia.

Si «el camí per a trobar-se hom a si mateix, dona la volta al món», l'autor d'«El pensament creador», en la seva excursió de solitari observador per les terres d'arreu, no sols no ha sabut «retrobar-se», sinó que ha pogut enfil·lar les primeres bastes d'una filosofia nova.

Ben lluny d'aquell estil fosc i torturat que és la característica dominant dels filòsofs alemanys de Kant ençà, Keyserling és d'una claredat meridiana.

Se'ns anuncia la publicació en espanyol de la seva darrera obra escrita originàriament en francès: «La Vie intime». «...aquell per al qual el matrimoni no pot ésser un problema, perquè la seva consciència no és capaç de centrar-se perdurablement en els instints de reproducció, no contreu matrimoni». «La pervivència de l'espècie no ha d'ésser constantment lliurada al caprici de la inclinació personal, puix que això menaria inevitablement a la mort de la raça». «Cal pensar en un estat general, en el qual l'home i la dona fossin tan evolucionats, que, involuntàriament, distingissin entre el seu jo personal i el seu jo específic, i sabessin, per tant, establir entre els dos, una perfecta harmonia... són fragments escollits a l'atzar d'obres ja publicades. Amb ells poden formar-se els nostres lectors un judici sobre la importància del llibre que ja és en premsa.

La filosofia passa un temps de crisi. La nostra època, amb el seu ritme cada dia més accelerat, no és massa a propòsit per a dedicar l'esperit a les lectures filosòfiques, de ritme més aviat lent.

Si en literatura general predomina el gust devers les lectures curtes sobre la novel·la llarga, i si hom prefereix més encara la novel·la rosa a la psicològica, ¿amb quina raó no ens hem de plàyer de la defeció del nostre públic per a la filosofia?

Per això creiem que en escriure aquest comentari, que més que comentari vol ésser una crida a l'atenció dels llegidors joves, no fem sinó contribuir modestament a la difusió del gust per les lectures que imposen al pensament una disciplina i a l'esperit, un balanç i un recompte del seu tresor íntim.

Antoni Rius

POLÈMICA
ELS JOVES DISCUTEIXEN

Religiosos

Sóc catòlic perquè a casa meua m'han putat en un ambient de misticisme i de dolçor. Sóc catòlic perquè la llegenda de Jesucrist (no volent que sigui història), és la més bella de totes les llegendes. Jesús, al Temple, davant d'aquells homes drets i fets, quan tot just comptava dotze anys, als quals va convèncer. El calvari. Els miracles. L'hort de Gethsemani. El perdó de la dona adúltera... Admiro Jesucrist tant si ha existit com si no. Per això sóc catòlic; perquè el meu temperament em demana idealitats que el laïcisme desconeix.

Pere Grau
(Salou)

Sóc catòlic perquè veig la flaqueza ideològica de totes les altres religions. Solament en el catolicisme trobo aquella sublimitat, aquella bonesa i aquella veritat que el meu cor vivíssimament anhela. Sóc catòlic perquè el catolicisme és universal i de tots els temps, i aquestes dues qualitats suposen un contingut d'espiritualisme, que no pot néixer dels homes. A més, he reparat que totes les religions inventades pels homes són molt poc humanes. Doncs: el catolicisme, que tan a meravella s'adapta al complex humà, no deu ésser inventada pels homes.

Pere Tarragó
(Tarragona)

Sóc catòlic perquè el nostre país ho és racionalment, encara que ara, per a jugar, hagi volgut posar-se una disfressa o hagi acceptat que un moment la hi posessin. També ho sóc perquè admiro les grans obres d'art, i a Espanya i a Catalunya, aquestes, han estat bastides per la clerecia. Els grans monuments, les grans catedrals—joies inigualables—tota la bellesa de l'art gòtic i romà, ¿a qui devem de poder admirar-la, sinó a aquest gran sentit de religió que impera en el nostre país?

Xavier Conna
(Manlleu)

(CLARISME no és exclusivista, sinó inclusivista, ni imperialista, sinó universalista. En aquesta secció, admetrà tota participació de qui vulgui cenyir-se a un màxim de cent paraules sense descendir de la decència i de la dignitat que cal per al comerç de les idees. Quan aquesta polèmica haurà rebut 25 respostes d'un cantó o d'un altre, que hàgim pogut publicar, obrirem discussió per a dretistes i esquerristes. Tot interessat a dir la seva, haurà de comunicar nom i adreça si vol ésser admès).

Conferències

S'inaugurà, el 30 del proppassat Octubre, la sèrie de conferències que els «Amics de la Poesia» han organitzat a la Catalònia, i a càrrec, la primera d'aquestes, de Josep M. de Sagarra.

El saló estava atapeït de gent, entre la qual no predominava l'element femení, la qual cosa vol dir que la poesia compta amb més amics que no amigues.

Acolliren el poeta, en aparèixer, amb un si-

lenci respectuosíssim, que no s'alterà sinó en acabar, amb afectuosos aplaudiments.

Dissertà sobre la poesia lírica i llegí unes escollides poesies del seu llibre d'imminent aparició, «La rosa de cristall», totes bellíssimes.

En el pròxim número començarem la publicació d'una colla d'articles sobre literatura, completament inèdits, per Hari-Hara, a la secció de l'Anti-Be.

Laics

Sóc laic perquè sóc modern. I crec que es pot ésser laic, i modern, i respectar el pensament dels altres que no respecten el meu i que em fan creure, per aquest motiu, més bo que no ells.

Pere Gifré
(Caldes de Montbui)

Sóc laic pel que ho són molts. Perquè, en el fons, em sembla que no creure en religions fa més valent. Perquè la religió ens sembla passada de moda i ens fa angúnia confessar-nos que creiem. Sóc sincer en dir això i ningú no pot censurar-me. Ho sóc també, perquè veig en l'església una gran mentida i em fa l'efecte d'un comerç molt ben organitzat. Tot i que de més jove hagués dubtat que existeix un Déu que regeix els destins, ara hi crec, perquè, com a Dostoiewski, em cal creure. I com que em cal, hi crec. Egoisme? Ximpleria? Sinceritat!

J. Pontí
(Gràcia)

Sóc laic perquè ja de petit sento en mi la tendència a no ésser com els altres. Perquè quan veig la molta insinceritat que tant abunda—ja dintre els estaments socials o bé relacionant unes coses amb les altres—comprenc que la llibertat és un do humà, gairebé sublim. I això em fa ésser conscient, sense apassionar-me en res. I analitzant, veig que sóc espiritualista, però no religiós.

Francesc Colom
(Puigcerdà)

El laïcisme és, en mi, de sempre. No he sentit mai una fe profunda i no he pogut pregar davant de cap imatge sense que em semblés, aquesta, una mena de befa als sentiments de qui de debò creu. Crec que, per a pregar, no cal cap ninot.

J. Sabater
(Barcelona)

Exposicions

Les Arts i els Artistes (La Pinacoteca)

Potser aquestes ratlles estaran ja un xic desplaçades de l'actualitat, quan podran ésser llegides, però de totes passades creiem que la constància que posen en ses manifestacions periòdiques el grapat d'artistes aplegats a Les Arts i els Artistes, no es pot silenciar si no es vol deixar perdre l'ocasió de fer unes quantes lloances espontànies i sinceres.

Les obres no hi eren certament en gran abundor—alguns artistes hi tenien la seva signatura una sola vegada—però, així i tot, com en el cas de Joaquim Sunyer, deixaven l'espectador plenament satisfet. Sunyer, amb el seu «Retrat de Nena», ens donava una prova de virtuosisme, posant en el capet una delicadesa difícilment superable, donant la sensació que s'havia entendrit tant amb el rostre, que temia inclús de concretar massa la resta del quadre.

Ignasi Mallo, demostrava igualment un domini de l'ofici com pocs el tenen i, encara, distribuït per un igual a tota la tela: Els seus pinzells sembla que hagin de lliscar sols damunt d'ella, de tanta facilitat com es veu en totes les tres obres exposades.

Domènec Carles fa acte de presència amb unes flors, de què sols hem de dir que són dignes d'ell.

Oleguer Junyent, Joaquim Mombrú, Iu Pasqual, aporten uns paisatges que potser no diuen cap renovació en llurs autors, però que

Pintura de Jaume Mercader

els acrediten una vegada més de mestres, així com a Enric Ricart el seu bodegó.

Jaume Mercader, dona dues proves del seu valor pictòric: i és, per al nostre gust, més estimable que el paisatge, el grup de cases; més objectiu d'interpretació, i pintat amb colors terrosos, que, un xic freds, palesen encara més, que l'artista sap fer el que vol, amb mitjans àrids, difícils de menar.

Francesc Labarta, amb una figura, més aviat qualificable de dibuix acolorit que de pintura, demostra que sempre sabrà fer el que voldrà amb els pinzells, i que amb pocs mitjans sap aconseguir molts efectes.

L'escultura hi era ben representada, amb les obres d'Enric Casanoves i Josep Dunyach.

Francesc Labarta (La Pinacoteca)

Després d'haver figurat aquest artista en l'última exposició de «La Pinacoteca», amb la de Les Arts i els Artistes, ha volgut, ell sol, omplir la mateixa sala, amb una copiosa aportació que suma 29 obres.

Troblem En Labarta, tal com havíem assenyalat en l'exposició anterior, una mica desplaçat en aquest camí que s'ha emprès. Bo és que l'artista tingui un control que el deturi dels esllanguiments colorístics a què un excés de facilitat podria llançar-lo; però la simplicitat de colors, que amb persistència veiem que inclina el seu art, també caldrà

control·lar-la, perquè no el llanci a un amaneament que sembla deixar-se influir per una frivolitat agradable, però quelcom allunyada de la pintura.

La correcció del dibuix de les figures, les fa aparèixer com veritables retrats, però la contenció davant dels colors, o bé el seu menyspreu, els roba una vibració gairebé di-

Miquel Gisbert. - «Molí de l'Esclop»

riem necessària per a fer-ne una bona pintura.

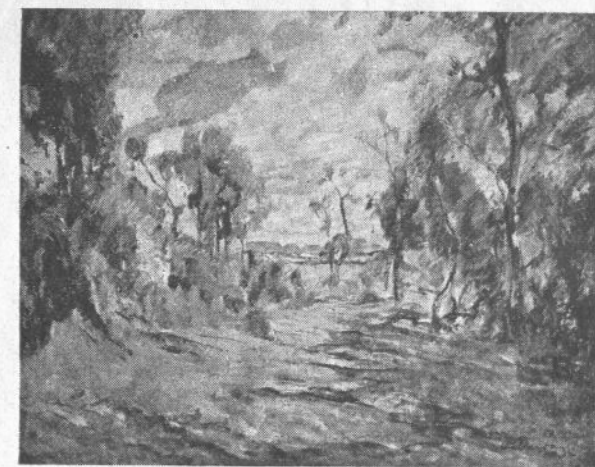
En els paisatges, aquesta preocupació de l'artista, no es fa tan ostensible, i semblen fets amb una empena i una embranzida més naturals. Tenen una força descriptiva que els fa emotius i, en alguns, hi ha entonacions d'un efecte delicadíssim, com en «Migdia», «Camí de l'ermita», «Mas Coc» en què, sobretot en l'últim, una simfonia de morats dona qualitat.

Gisbert (Sala Parés)

Aquest paisatgista es presenta a la Sala Parés amb un gran nombre de teles, en les quals la vibració lluminosa dels colors és cantada de manera espontània i delata una gran emoció davant l'original.

Gisbert és un gran colorista, però potser li fariem retret de la preocupació del detall, que en moltes teles li merma el cop d'efecte; així mateix com l'altra preocupació de pastar els colors amb l'espàtula i que per ésser els quadres de dimensions reduïdes, fa que semblin un xic torturats per un tal procediment. Assenyalem, amb tot, com a més reeixits, el «Molí de l'esclop» i «Camí Gorg dels Pèlacs», encertadíssims de color i dibuix i, per ésser més gran el darrer, menys delatable d'aplament de la pintura.

També figuren, entre les obres d'En Gisbert, uns quants bodegons, que no tenen la

Francesc Labarta. - «Mas Coc»

qualitat dels paisatges; els temes són tractats massa objectivament i, en algun, no es veu la perícia demostrada en altres teles del mateix autor.

En aquest aspecte, hem d'assenyalar els bodegons núm. 24 i 25 i la tela «Fira de Caldes», que més aviat perjudiquen l'autor.

Pal

C I N E M A

La dame de chez Maxim's (Art-Film)

Són ben escasses les obres teatrals o literàries que amb despreocupació d'ambient i donant-los un lleuger to documental, basteixin un argument fi d'humorisme, damunt l'època xiroia del final del segle passat. I, per això, aquesta cèlebre obra teatral de l'humorista francès Gustau Feydeau, en aquest doble aspecte, reix admirablement.

Alexandre Korda i Henri Jeanson, aprofitant les amples possibilitats que el cinema permet, han adaptat l'obra abandonant-se a l'anècdota vodevilesca amb les conseqüents situacions d'equívoc, però bastint, amb exactitud, l'ambient xaró i abundantament acolorit que aquell temps precursor nostre, ens dona amb el naixement dels autos, el descobriment de les platges, i el «can-can», amb tota la seva innocent picardia de puntes i randes.

Admirable de detalls, àdhuc aprofitant vells trossos de film d'època per a millor documentació de l'ambient, i amb picardia eminent-

ment francesa, Alexandre Korda, l'animador de «La vida privada d'Elena de Troia», ha ajudat a bastir aquest film que no afecta la moral, però que ens situa força agradósament damunt l'època que tenim tan lluny i que ens és tan plaent de contemplar.

La interpretació, magnífica, ressaltant en tots els aspectes la de la dinàmica Florelle, que tota sola—i no és en desmèrit per als altres—omple la pantalla amb la gràcia i, espontaneïtat seves, i amb la picardia que l'obra i l'ambient requereixen i que el paper de môme Crevette, fet a mida per a ella, es porta.

Pere Casadevall

Col·laborem! Trameteu-nos «camins». Denuncieu-nos totes les errades que us sembli que trobeu en les columnes mateix de CLARISME. Si no és a tall de consulta, denuncieu solament les errades ben paleses, quan estareu ben documentats sobre la forma correcta a aconsellar.

ANTI-BE

EL BE NEGRE
PERNES ENLAIRE

Lletres obertes dels intel·lectuals a l'Anti-Be

Nota

Després de l'atac pistola a la mà de què ha estat objecte l'Anti-Be (que mai més no podrà redreçar-se de la flaquesa que a les pernes li ha quedat), per part dels prestigiosos intel·lectuals que en el número anterior a l'anterior al·ludíem més o menys veridicament, ens hem vist obligats a publicar les lletres dels destacats personatges, sota la perspectiva de l'amenaça del joc de la castanya, si no ho fem així: això i no res més, és el que ens fa obeir com el més be de tots els bens.

Just Cabot, indecís

«Senyors del CLARISME fosc:

No tant, no tant. No n'hi ha per tant. La gàbia m'agrada. Després de «El Roig i el Negre», com volen que m'exalti davant d'un pobre redactor corsari falsari, literàriament primari?

Just Cabot.»

En Brunet balla per En Cambó

«Senyor Director — que no sap què dirigeix — d'aquesta porqueria de CLARISME:

Si la crosta em pesa, vostè no n'ha de fer res. I sapiga — perquè és molt bo saber — qui no sap ni escarnir-me, que el llatí no s'aprèn sol. Per aquesta banjanada duré l'assumpte als Tribunals (al de Garanties, si cal).

Brunet.»

«Hari-Hara, Hara-Hari, arri, arri, tatanet: Quan la meua mà embaldada assajava l'a-just perfecte per al meu raig, un company d'opinió m'ensenyà — perquè jo no el compro — el número de CLARISME que feia esment de la meua ajustada persona, que, en aquell moment estroncà el raig. Com que allò que Hari-Hara diu que dic, jo no ho he dit mai, l'invito demà, a les quatre de la matinada, a trobar-se amb mi als afores de la ciutat. Armes a triar: pistola, fusell, espasa, trabuc, ploma. Tinc padrins que m'apadrinen.

C. A. Jordana.»

Com rajaré? — rumia En Jordana

A. Esclasans i el seu servent Aiguader

«Per al qui fa de director de CLARISME:

Distingit? No! Benvolgut? No! Mala negada faci's? Sí!

Mala negada faci's amb el teu enllaç de mo-fes que la teva cruïlla anímica, anímda, animal ha forjat durant el somni del subconscient retut i ratat de sofrençes inútils. Recordo, recorda, recordes tota la mentida bastida per tu? Que baixi el profeta i et negui, t'ofegui, t'embassi, batraci suspente que em mires els ulls. De sempre, al simple contacte de ximpls amb ximpls, les forces psíquiques engegava a volar. Que vingui, que vagi, que marxi, que fugi, la pau més pauada m'acull al seu si.

Agustí Esclasans.»

Jaume Passerell en actitud normal pròpia

«CLARISME? Què sap el gat de fer culles?... no em feu riure... l'home seria bo si no fossin les manies.

Jaume Passerell.»

Col·laboració

Si veieu en cap periòdic català o foraster notes d'humorisme edificant, de bona llei, bons camins o antifrivolitats de reproducció no prohibida, feu la mercè de trametre'ns-els per a CLARISME. Recompensarem amb deu exemplars del número que ho publicarà, l'amic que ens n'haurà fet la tramesa.

Si feu cap fotografia d'actualitat o d'art, trameteu-nos-la amb la indicació precisa i completa del seu significat i circumstàncies. En pagament, ara com ara, CLARISME trametrà a l'autor, si podem publicar-la-hi, vint exemplars del número on apareixerà, recompensa igual a la de tot autor de col·laboració literària publicable a CLARISME.

Si ningú diu o publica res de CLARISME en qualsevol sentit, us agraïrem de fer-nos-ho saber. Ens plaurà de correspondre a tothom.

"Darrera del vidre"

Presentació.

En presentar-vos En Carles Sindreu (que ja coneixeu), us dic que la seva poesia és comparable a la d'Arquíloc, que menjava figues sota d'una figuera.

Carles Riba

Hores mortes

Tinc els ulls tots plens de pastes de sopa. Les mans i els genolls untats d'oli i de llard.

En un llibre obert, hi ha una mosca que hi és trista la tarda... porteu-me en baiard.

Tinc el nas tot ple de sentors de pastifa. Els dits dels meus peus plenen de dolor. He passat la tarda damunt la catifa, mentre en Serrallonga era a la presó.

Tinc el morro ple de sal i de pebre. Els Déus de l'Olimp me'l volen llepar. Fugen tot seguit per la por de rebre. M'han vist que, ajagut, alçava la mà.

Tinc els llavis trists d'enyors i besades. Dalt de la finestra canta el rossinyol. El tomàquet fresc, me'l menjo a mossades. Els meus penellons es bressen al sol.

Carles Sindreu

Comiat

Itineraris. Dotze anys a la Publi. Gandhi-Moscou, Romain Rolland. Jules Romain. Edmond Privat. Karl Marx. Sigur Willoch. Tocius. Club Pen. L'Índia. La Pèrsia. El Turkestan. L'Afganistan (capital Khabul). El Ganges. El Tigris. L'Eufrates. La Geografia. La Poesia, La Polinèsia. Carles Sindreu. Bon amic meu. Ací el teniu. Feu-ne el que vulgueu.

J. V. Foix
KARTU

Tot això i molt més, ens ha inspirat la magnífica crítica que de «Darrera del vidre» (llibre aparegut recentment i en camí de no esgotar-se), ha fet el «Noticiero» universalment universal el dia 28. Dijous. Setembre. Any de gràcia, 1933. R. I. P.

Balada de Segarra, el mariner

Segarra és una pell socarrimada i és una llengua que no tasta gras clatell molsut, i la gorra enfonsada fins al nas; samarreta de plom, cul de cabàs; setze dents que s'escapen, vironeres, del morret secalló i esgrogueït, ulls amb set pams d'ulleres i unes ungles més negres que la nit. Josep, cos rebaixat, fortor d'esquer, peus seguidors de totes les voreres, cridaire, i mentider, es fa malbé, Segarra el mariner!

Sebastià Sánchez-Juan

Memòries

Les memòries del comte de Viel Castel han estat recollides i endregades per Pierre Dufay. Fan esment de les favorites de la cort, d'històries galants, i s'hi fa una mena d'opinió personal de diferents personalitats entre les quals es considera també els escriptors. Heus ací unes mostres del que escriu Viel Castel, que no pot ésser més desfavorable per a les considerades glòries de França:

Victor Hugo

És el més miserable dels boigs: té l'orgull de Satanàs i el cor d'un quincallaire. No hi ha en tot el món cap persona més poca-vergonya ni més mancada de sentit moral.

Lamartine

Li cal que tothora es parli d'ell, que se'l lloï, que se li tributin honors. Quantes vegades al seu saló l'he sentit a ell mateix glori-ficar-se impudicament sense mesura! La lloanca més grollera li plau, i no s'avergonyeix d'apropar-se als més baixos cenacles literaris mentre hi trobi prou d'encens per a creure's un Déu.

Alfred de Vigny

He vist Vigny dintre del seu vestit d'acadèmic, amb la cara lluent d'untets com una vella actriu. Cerca el seu esperit enraonant, s'escolta, s'aplaudeix i s'admira. La seva figura és vella, les seves maneres són velles i el seu esperit és vell.

Eugeni Sué

És un escriptor mitjà, sense moralitat, ni conviccions; un mal subjecte en tota l'extensió de la paraula.

Dumas

No és més que un senyor trampa perseguit pels seus creditors.

Únicament es lliura de la fòbia de Viel Castel el seu amic Alfred de Musset.

¡Llàstima que els escriptors al·ludits no puguin dir què els semblava el comte!

CLARISME

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ: Trimestre, 2/50
Semestre, 4/50 - Any, 9 ptes.

El pagament pot fer-se per Gir Postal o amb segells de Correu, adreçat a l'Apartat 5081

Feliu Elies té tanta de paciència que, constantment n'omple «Sacs» tot dient: «Apa!»

En Selves ha ordenat la reclusió de la ploma d'En Sant Sebastià Gasch, perquè la considera massa lliure.

En Joan Tomàs diu que quan en Gasch deixa anar aquella flor «sembla un flam monumental», no es refereix a ell.

En Navarro Closcabella, després del mal farà el bé.

Al Creixells, però, hi ha dut el «Bé i el mal».

Cap a votar!

En Francesc Pujols, després dels seus grans estudis sobre el microbi de Koch, ara vol estudiar el del còlera.

S'ha fet dur a la «Torre de les Hores» tot un equip de practicant: bata blanca, guants de goma i casquet, com de xinès.

En Domènec de Bellmunt, que l'ha anat a visitar, s'ha desmaià per tal de poder fer el reportatge de com el retornava.

Eficàcia Esperantista

—Quina sorpresa, Sra. Pruna Ensucrada! Ja feia potser dotze anys que no us vèiem pel Grup. Que us heu retirat del moviment?

—No, senyor Grosman. Fixeu-vos: durant aquest temps he assistit a sis Congressos Universals!

(De La Pirata, París)

Entre nosaltres

Respostes

J. B. Puig.—Si escrivieu més naturalment, us sortiria més bé. Avui no cal voler superar els estils cercant mots complicats; cal explicar les coses ben clarament: només així reeixireu.

M. Riu.—Quan hi cabrà hi anirà, Gràcies.
J. Solà Bretrana.—Us diem el mateix que al senyor Riu.

J. Grau.—Gràcies. Quan podrem ho publicarem.

J. Rimbau Curcó.—Les vostres «Panoràmiques» no aniran perquè l'exceés d'original no ens ho permet, i publicar l'Octubre al Desembre no fa. Gràcies.

J. Batlle.—No sabem si aniran. Si per cas ja els veureu.

F. Coll Boldú.—«Al florir de l'amor», si va, ja el veureu.

S. Carnier.—Trobareu el verb **aillar** en el Diccionari Fabra; fins i tot considerat com a més bo que no **isolar**.

Antoni Rius.—Si en enviar-nos un article ens podíeu proporcionar fotografia o clixé, us ho agraïrem.

J. M. Soler Janer.—En el pròxim número us correspondrem.

R. R.—Us declarem el nostre millor col·laborador de **Camins**. Vegeu el número següent.